

TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA PROFESIJA AR VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO ATLIKIMO FORMA

<p>Nurodykite vertinamą nuostatą, ribojančią galimybę užsiimti atitinkama reglamentuojama profesija (toliau – Nuostata) ir, jei yra, esamo teisinio reguliavimo nuostatą, kuri yra keičiama:</p>	<p>Reikalavimai asmenims, norintiems dirbti socialiniu darbuotoju.</p> <p>Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. x-493 2, 11, 14, 18, 21, 23, 26, 28, 35 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 28(1) straipsniu įstatymas</p> <p>7 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas</p> <p>Papildyti 26 straipsnį 6¹ ir 6² dalimis:</p> <p>6¹. Asmuo, aukštojoje mokykloje studijuojantis socialinį darbą, surinkęs ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), gali dirbti socialiniu darbuotoju. Šioje dalyje nurodytu pagrindu asmuo į socialinio darbo pareigas gali būti priimamas tik vieną kartą ir per 3 metus nuo darbo socialiniu darbuotoju pradžios privalo įgyti šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodytą aukštojo mokslo kvalifikaciją.</p> <p>6². Prieš pradėdant dirbti socialiniu darbuotoju šio straipsnio 6¹ dalyje nurodytu pagrindu, darbdaviui turi būti pateiktas dalines studijas patvirtinantis aukštosios mokyklos išduotas pažymėjimas, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduota pažyma apie ankstesnius darbo laikotarpius ir pareigas bei laisvos formos rašytinis patvirtinimas, kad asmuo šia teise anksčiau nepasinaudojo. Jei asmuo per 3 metus nuo socialinio darbo pradžios neįgijo šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodytos aukštojo mokslo kvalifikacijos ir (ar) paaiškėjo, kad teise dirbti socialinį darbą šio straipsnio 6¹ dalyje nurodytais pagrindais asmuo jau pasinaudojo anksčiau, jis atleidžiamas iš socialinio darbuotojo pareigų.</p>
<p>Nurodykite reglamentuojamą profesiją dėl kurios yra svarstoma priimti atitinkamą Nuostatą:</p>	<p>Socialinis darbuotojas.</p>

Nurodykite kokiomis svarbiomis bendrojo intereso priežastimis yra grindžiama vertinama Nuostata¹:	Socialinių darbuotojų apsauga, socialinių paslaugų gavėjų apsauga.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra grindžiama išskirtinai ekonominėmis ar administracinėmis priežastimis²:	Nėra.
Nurodykite ar vertinama Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos ir pagrįskite savo teiginį:	Vertinama nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos. Įtvirtinamas reikalavimas taikomas vienodai visiems fiziniams asmenims, nepriklausomai nuo jų pilietybės ar gyvenamosios vietos. Tiek Lietuvos Respublikos piliečiai, tiek kitų ES valstybių narių piliečiai, įgiję reikiamą kreditų skaičių (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), turi vienodas galimybes užsiimti socialinio darbuotojo veikla.
Pagal toliau nurodytus kriterijus įvertinkite kaip siūloma Nuostata atitinka proporcingumo principą:	
1. Profesine veikla keliamą riziką asmenims, gaunantiems paslaugas, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar	Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Programa), 143 punkte numatytas siekis – kurti saugias darbo sąlygas socialiniams darbuotojams, rūpintis derama jų

¹ *Svarbiomis bendrojo intereso priežastimis* yra laikomos tokios priežastys kaip viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kitos svarbios bendrojo intereso priežastys;

Pažymėtina, kad sąvokos „viešojo politika“, „visuomenės saugumas“ ir „visuomenės sveikata“ yra Europos Sąjungos teisės sąvokos, tiesiogiai kylančios iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 52 straipsnio. Šias sąvokas Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nuosekliai aiškino siaurąja prasme, tai reiškia, kad turi kilti reali ir rimta grėsmė pagrindiniam visuomenės interesui, o valstybė, kuri remiasi šiais viešojo intereso tikslais, turi parodyti su tuo susijusią riziką (Žr. ESTT 2006 m. gruodžio 14 d. sprendimą byloje C-257/05, 25 punktą).

² Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią ESTT praktiką išskirtinai ekonominės priežastys, būtent nacionalinės ekonomikos skatinimas, kenkiant pagrindinėms laisvėms, ir išskirtinai administracinės priežastys, tokios kaip kontrolės atlikimas ar statistikos rinkimas, negali būti svarbiomis bendrojo intereso priežastimis.

trečiosiomis šalims ir ar ši rizika nuostatomis šalinama kaip panašiose veiklos srityse.

Kokia yra rizika, kurią siekiama sumažinti, ar nauda, kurią siekiama maksimaliai padidinti taikoma Nuostata, siekiant viešojo intereso tikslų? Kaip Nuostata veikia siekiant šių tikslų?

Nuostata turėtų veiksmingai prisidėti siekiant užsibrėžto tikslo. Turi būti aiškiai nurodyta konkreti rizika ar nauda, kurią siekiama sumažinti arba padidinti siūloma Nuostata. Turi būti paaiškinta, koku būdu ir kiek konkrečia Nuostata pasiekiamas konkretus tikslas (-ai).

Jei įmanoma, pateikta analizė turėtų būti pagrįsta faktais, kurie gali parodyti, kad iš tiesų yra atitinkama rizika ir kad Nuostata galėtų sušvelninti šią riziką.

Pastaba: vien bendrų teiginių, kad Nuostata yra naudinga paslaugų kokybei ar vartotojų apsaugai, nepakanka. Jei įmanoma, teiginiai turėtų būti patvirtinti išsamia analize.

kvalifikacija ir atlygiu, stiprinti socialinių darbuotojų profesinę savivaldą, sukurti socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą ir užtikrinti, kad jis veiktų visoje Lietuvoje. Socialinių paslaugų srities darbuotojų skaičius siekia virš 17 tūkst. (virš 5 tūkst. iš jų yra socialiniai darbuotojai) darbuotojų. Per paskutinius 5 metus socialinių paslaugų srities darbuotojų skaičius padidėjo daugiau nei 3 tūkst. darbuotojų.

Socialinis darbas kaip profesinė veikla tiesiogiai ir glaudžiai susijęs su vienomis pažeidžiamiausių visuomenės grupių – vaikais, senjorais, asmenimis su negalia, smurto artimoje aplinkoje pavoju patiriančiais ar patyrusiais asmenimis, socialinę riziką patiriančiomis šeimomis ir kt. Dėl šios priežasties kyla didelė rizika minėtų asmenų saugumui, psichologinei ir fizinei gerovei. Netinkamai parengtas specialistas gali padaryti žalos, kuri gali būti ilgalaikė. Tinkamai nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai sumažina riziką, užtikrindami pakankamą specialisto teorinį ir praktinį pasirengimą, gebėjimą atpažinti tam tikras grėsmes, tinkamai reaguoti į krizines situacijas. Nuostata veikia tiesiogiai prisidedama prie socialinių paslaugų kokybės užtikrinimo, socialinių paslaugų gavėjų saugumo bei socialinių darbuotojų profesinių gebėjimų užtikrinimo.

Siekiant nustatyti socialinio darbuotojo šiuo metu galiojančiame reglamentavime nurodytos profesinės kvalifikacijos ir profesinių kompetencijų atitiktį Programoje numatytam siekiui, buvo diskutuota su įvairiais socialiniais partneriais, socialinio darbo ir socialinių paslaugų teikimo ekspertais (Lietuvos socialinio darbo taryba, Lietuvos socialinių darbuotojų asociacija, Lietuvos socialinio darbo mokyklų asociacija, Nacionaliniu skurdo mažinimo organizacijų tinklu ir kt.). Minėtų diskusijų išvados: šiuo metu galiojantis reglamentavimas, nurodantis socialinio darbuotojo profesinės kvalifikacijos ir profesinių kompetencijų reikalavimus, neskatina socialinio darbo studentų dar studijų metu (atliekant socialinio darbo studijų praktiką) dirbti socialinių paslaugų srityje, nes tokia teisė jiems suteikiama tik įgijus atitinkamą kvalifikaciją. O praktikoje neretai stebimi atvejai, kai socialinio darbo studentai, studijuojantys aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgiję ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), jau turi pakankamų profesinių kompetencijų dirbti socialinį darbą bei teikti atitinkamas socialines paslaugas. Tai spręstų naujų, ką tik studijas baigusių specialistų pritraukimo į socialinių paslaugų sritį iššūkius, su kuriais, pasak praktikų, susiduriama visoje šalyje. Kitų, su siūlomu Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimu susijusių duomenų ir (ar) jų analizės neturima.

Socialinių paslaugų įstatymo projekte siūlomi praplėsti profesinės kvalifikacijos reikalavimai socialiniam darbuotojui suteiktą galimybę socialinio darbo studentams, studijuojantiems aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgijusiems ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko),

	suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), likti dirbti socialinių paslaugų srityje (pvz., po atliktos studijų praktikos), o tai tiesiogiai susiję su naujų socialinių darbuotojų pritraukimu į darbo vietas, socialinių paslaugų teikimo kokybės gerinimu, socialinių paslaugų prieinamumo didinimu.
<p>2. Kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, susijusius su svarbių bendrojo intereso priežasčių apsauga, ir jų pakankumą iškeltam tikslui pasiekti.</p> <p><i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate, ar galiojančios specifinio ar bendro pobūdžio taisyklės (pvz., produktų saugos įstatymai, vartotojų apsaugos įstatymai, baudos/audžiamosios sankcijos už neteisėtą profesinės veiklos vykdymą) yra nepakankamos siekiant apsaugoti siekiamą viešojo intereso tikslą?</i></p> <p><i>Nuostata turėtų būti laikoma būtina tik tada, kai esamos nuostatos (tokios kaip produktų saugos įstatymai ar vartotojų apsaugos įstatymai) negali būti laikomos tinkamomis ar tikrai veiksmingomis siekiamam tikslui pasiekti.</i></p>	<p>Socialinio darbo studijų krypties aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. V-440 (toliau – Aprašas), 40 punkte nurodyta, kad profesinės veiklos praktika yra integrali ir privaloma socialinio darbo studijų programos dalis. Aprašo 46 ir 47 punktai nurodo, kad profesinės veiklos praktikos užduotys parenkamos profesionalumo augimo kryptimi, siejant studento akademinį pasirengimą su praktinės veiklos kompetencija. Pirmosios pakopos koleginiuose ir universitetiniuose studijose profesinės veiklos praktika organizuojama taip, kad studentas per studijų laikotarpį susipažintų su įvairiomis socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis ir galėtų ugdytis profesines kompetencijas, pradėdamas nuo stebėjimo iki savarankiško funkcijų atlikimo, prižiūrint priimančios organizacijos paskirtam praktikos vadovui. Antrosios pakopos profesinės veiklos praktikos užduotys pateikiamos taip, kad studentai galėtų ugdytis vadybinius, mokslinių tyrimų vykdymo bei kitus gebėjimus atsižvelgiant į aukštosios mokyklos pasirinktą socialinio darbo praktikos kryptį. Svarbu sudaryti sąlygas dalytis profesine patirtimi ir pasirengti inovatyvios socialinio darbo veiklos kūrybai sisteminių pokyčių ir transformacijų sąlygomis. Studentas turi būti skatinamas dalyvauti savanoriškoje veikloje įvairiose socialinėse įstaigose ar projektuose nuo pat studijų pradžios, taip skatinant studentus nuolat tobulinti praktinius gebėjimus.</p> <p>Pažymėtina, kad toks reglamentavimas nėra pakankamas, siekiant naujų, ką tik studijas baigusių socialinių darbuotojų įtraukimo į darbo socialinių paslaugų srityje rinką, socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, nes socialinio darbo studento profesinės veiklos praktika ir (ar) savanoriška jo veikla nėra apmokama. Atsižvelgiant į tai, praktikoje stebimi atvejai, kai socialinį darbą studijuojantys ir po studijų baigimo pasirenka dirbti kitoje, ne socialinių paslaugų srityje.</p>
<p>3. Nuostatos tinkamumą siekiamam tikslui ir ar ja to tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai, taip pat ar ji padeda šalinti nustatytą riziką taip, kaip panašiose veiklos srityse.</p>	<p>Nors šiuo metu Socialinių paslaugų įstatyme nustatyta, kokie asmenys turi teisę dirbti socialiniais darbuotojais, siekiant užtikrinti kvalifikuotų kandidatų užimti socialinio darbuotojo pareigas skaičiaus padidėjimą, naujų, ką tik studijas baigusių socialinių darbuotojų pritraukimą, laisvų, trūkstančių darbo vietų skaičiaus sumažėjimą, taip pat socialinių paslaugų prieinamumo gerinimą, toks reglamentavimas nėra pakankamas. Siūloma nuostata tikslo siekiama nuosekliai, vadovaujantis sistemiškumo principu.</p>

Ką siūloma Nuostata siekiama apsaugoti (kas yra paslaugos gavėjai: vartotojai, pacientai, profesijos atstovai)?

Trečiosios šalys (ar profesinė veikla turi įtakos ne tik tiems, kurie moka už tokią paslaugą / ją gauna)?

Ar vertinote ir kaip vertinote, ar tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai?

Ar buvo vertinamos panašios veiklos, ar panašūs sektoriai ir ten esanti rizika ir kaip su ja tvarkomasi (ar panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, šalinama panašiu būdu, atsižvelgiant į tos pačios profesijos veiklą arba į kitą susijusią veiklą ar profesijas)?

Siekiant atitikti proporcingumo principo reikalavimą, Nuostata turėtų būti tinkama ir pakankama užtikrinti, kad būtų pasiektas tikslas.

Nuostata turėtų būti laikoma tinkama norimam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jei ji iš tikrųjų atspindi siekį nuosekliai ir sistemingai pasiekti tą tikslą (be prieštaravimų ar nenuoseklumo), pavyzdžiui, kai panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, yra sprendžiama panašiu būdu.

Siekiant nustatyti socialinio darbuotojo šiuo metu galiojančiame reglamentavime nurodytos profesinės kvalifikacijos ir profesinių kompetencijų atitiktį Programoje numatytam siekiui, buvo diskutuota su įvairiais socialiniais partneriais, socialinio darbo ir socialinių paslaugų teikimo ekspertais (Lietuvos socialinio darbo taryba, Lietuvos socialinių darbuotojų asociacija, Lietuvos socialinio darbo mokyklų asociacija, Nacionaliniu skurdo mažinimo organizacijų tinklu ir kt.). Minėtų diskusijų išvados: šiuo metu galiojantis reglamentavimas, nurodantis socialinio darbuotojo profesinės kvalifikacijos ir profesinių kompetencijų reikalavimus, neskatina socialinio darbo studentų dar studijų metu (atliekant socialinio darbo studijų praktiką) dirbti socialinių paslaugų srityje, nes tokia teisė jiems suteikiama tik įgijus atitinkamą kvalifikaciją. O praktikoje neretai stebimi atvejai, kai socialinio darbo studentai, studijuojantys aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgiję ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), jau turi pakankamų profesinių kompetencijų dirbti socialinį darbą bei teikti atitinkamas socialines paslaugas. Tai spręstų naujų, ką tik studijas baigusių specialistų pritraukimo į socialinių paslaugų sritį iššūkius, su kuriais, pasak praktikų, susiduriama visoje šalyje.

Apie minėtą naujų, ką tik studijas baigusių socialinių darbuotojų pritraukimo į socialinių paslaugų sritį poreikį diskutuota jau eilę metų – susitikimuose su savivaldybių, socialinių paslaugų įstaigų, įvairių asociacijų, veikiančių socialinio darbo ir (ar) socialinių paslaugų srityje, atstovais.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 48 straipsnis reglamentuoja asmens teisę dirbti mokytoju.

1. Dirbti mokytoju turi teisę:

1) pedagogas – pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas;

2) asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, – pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas; asmenys per 2 metus nuo darbo mokytoju pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas pradžios privalo įgyti pedagogo kvalifikaciją; asmenys per vienus metus nuo darbo mokytoju pagal profesinio mokymo ir neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programas) švietimo programas pradžios privalo išklausti švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą;

	<p>3) asmuo, baigęs profesinio mokymo programą, įgijęs vidurinį išsilavinimą ir kvalifikaciją, turintis 3 metų atitinkamos srities darbo stažą ir išklauses švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, – pagal profesinio mokymo ir neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programas) švietimo programas;</p> <p>4) asmuo, nurodytas šio įstatymo 31 straipsnio 5 dalyje, – mokyti tikybos;</p> <p>5) asmuo, įgijęs vidurinį išsilavinimą ir išklauses švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, – pagal neformaliojo (išskyrus ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo bei formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas) švietimo programas.</p> <p>2. Kvalifikacijų, priskiriamų pedagogo kvalifikacijai, aprašą tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Atvejus, kada asmenys laikomi turinčiais pedagogo kvalifikaciją, nustato švietimo ir mokslo ministras. <...>.</p> <p>Pažymėtina, kad Švietimo įstatyme reglamentuota gana plati asmens teisė dirbti mokytoju neriboja, o atvirkščiai – didina kokybiško ugdymo pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas prieinamumą.</p> <p>Socialinių paslaugų įstatymo projektu numatoma praplėsti profesinės kvalifikacijos reikalavimus asmenims, ketinantiems dirbti socialiniu darbuotoju.</p>
<p>4. Poveikį laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei.</p> <p><i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį konkurencijos laipsniui rinkoje?</i></p> <p><i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį paslaugų kokybei?</i></p> <p><i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį vartotojų pasirinkimui?</i></p> <p><i>Ar įvertinate Nuostatos poveikį poveikiui laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Sąjungoje?</i></p> <p><i>Nuostata turėtų būti atsižvelgta į pagrindinį reguliavimo poveikį paslaugų vartotojams. Nors vartotojų apsauga ir</i></p>	<p>Nuostatos poveikis konkurencijai gali būti ribojantis (jei per 3 metus nuo socialinio darbo pradžios neįgijo šio straipsnio 6 dalies 1 punkte nurodytos aukštojo mokslo kvalifikacijos bei prieš pradėdant dirbti asmuo turės pateikti dalines studijas patvirtinantį aukštosios mokyklos išduotą pažymėjimą, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduotą pažymą apie ankstesnius darbo laikotarpius ir pareigas bei laisvos formos rašytinį patvirtinimą, kad asmuo šia teise anksčiau nesinaudojo), tačiau ši riba yra proporcinga viešojo intereso tikslui. Nuostata nedaro nepagrįstos žalos specialistų judėjimui Europos Sąjungoje, nes jų kvalifikacijos gali būti pripažįstamos pagal bendrą Europos Sąjungos sistemą.</p> <p>Vertinant Nuostatos poveikį socialinių paslaugų kokybei bei vartotojų (socialinių paslaugų gavėjų) pasirinkimui, pažymėtina, kad socialinių paslaugų gavėjai galės rinktis/gauti kokybiškas, individualius socialinių paslaugų gavėjų poreikius atitinkančias socialines paslaugas.</p>

profesinės veiklos kokybės užtikrinimas teoriškai galėtų būti naudojami pateisinant daugelį priemonių (visada, jei analizė yra pagrįsta faktais ir yra pakankamai gili), kiti aspektai, pavyzdžiui, reguliavimo poveikis kainoms, konkurencingumas, vartotojų pasirinkimas ar laisvas judėjimas, galėtų tai atsverti.

Pavyzdžiui, reguliuojant priskirtas veiklas, kurioms taikomi specialūs kvalifikacijos reikalavimai, teisės akto projekto rengėjas negali apriboti savo analizės prielaida, kad tai automatiškai pagerins vartotojų apsaugą ir (arba) paslaugų kokybę. Be to, kvalifikacijos reikalavimai, reikalaujantys specifinių įgūdžių įgijimo, nebūtinai užtikrina aukštą proceso ar paslaugų teikimo ar net rezultatų kokybę. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kitus aspektus, pavyzdžiui, ar toks naujas reguliavimas gali sumažinti rinkoje veikiančių paslaugų teikėjų skaičių ir ar toks paslaugų teikėjų skaičiaus sumažėjimas galėtų neigiamai paveikti paslaugų kokybę, įskaitant paslaugos prieinamumą mažiau pasiturintiems vartotojams dėl sumažėjusio paslaugų teikėjų skaičiaus.

Galiausiai reikėtų atsižvelgti į reguliavimo poveikį laisvam judėjimui tiek išvykstančių, tiek atvykstančių specialistų paslaugų požiūriu. Teisės akto projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar/ir kokią įtaką vertinama Nuostata turėtų tarpvalstybiniam ES mobilumui.

5. Galimybę naudoti mažiau ribojančias priemones siekiant viešojo intereso tikslo (pavyzdžiui, mažiau ribojančių priemonių, nei priskirtos veiklos rūšys³,

Pastaruoju metu stebimas socialinių darbuotojų trūkumas neigiamai veikia asmens socialinių poreikių patenkinimo užtikrinimą. Galiojančiu teisiniu reguliavimu nustatyti reikalavimai

³ **Priskirtos veiklos rūšys** – profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai gali tik asmenys, užsiimančys reglamentuojama profesija ir turintys reikiamą profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Veiklos rūšių

<p>taikymo galimybes, kai siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, jei keliama rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančio reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims).</p> <p><i>Ar svarstėte galimybę taikyti mažiau ribojančias priemones šiems tikslams pasiekti?</i></p> <p><i>Kai Nuostata pateisinama tik vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais ir todėl neturi neigiamos įtakos trečiosioms šalims, teisės aktų projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar jų tikslą būtų galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis nei priskirti atitinkamas veiklas profesionalams.</i></p> <p><i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų palyginti nagrinėjamą Nuostatą ir alternatyvias, mažiau ribojančias priemones, kurios leistų pasiekti tą patį tikslą, tačiau nustatytų mažiau apribojimų (pvz., savanoriški elgesio kodeksai, savanoriškos sertifikavimo sistemos, rengimo reglamentavimas, profesinio vardo apsauga, tik specialių vertimosi profesija būdų reglamentavimas, atsakomybės taisyklės ir kt.).</i></p>	<p>asmenims, galintiems dirbti socialiniu darbuotoju, neatliepia realių darbo rinkos poreikių. Plečiant socialinio darbuotojo reikalavimus išsilavinimui ir (ar) kompetencijai, būtų sudarytos teisinės prielaidos platesniam galimų kandidatų ratui užimti trūkstamas socialinio darbuotojo ar kito socialinių paslaugų srities darbuotojo pareigybes, neprarandant profesinės kompetencijos lygio, nes esminis dėmesys būtų skiriamas įgytoms žinioms. Siekiant suvienodinti sąlygas bei profesinių kompetencijų įgijimo lygį tiek kolegijų, tiek universitetų socialinio darbo studentams bei remiantis diskusijų su socialiniais partneriais, Lietuvos socialinio darbo mokyklų asociacijos atstovais rezultatais, siūloma nustatyti privalomą įgyti 150 socialinio darbo studijų programos kreditų skaičių (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų). Taip pat, siekiant išvengti galimo piktnaudžiavimo, t. y., situacijų, kai dalinių studijų pažymėjimą gavęs asmuo nuspręstų nutraukti studijas ir neįgyti socialinio darbuotojo kvalifikacijos ir (ar) pan. Jei per 3 metus nuo darbo socialiniu darbuotoju pradžios asmuo neįgytų aukštojo mokslo kvalifikacijos, nurodytos socialinių paslaugų įstatymo 26 straipsnio 6 dalies 1 punkte, asmuo, priimtas į pareigas siūlomų išimčių pagrindu, netektų teisės dirbti socialiniu darbuotoju..</p>
<p>6. Nuostatos teigiamą ar neigiamą poveikį, būtinumą ir atitiktį siekiamam tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija, tokiais kaip:</p>	<p>6.1. Asmuo turi teisę dirbti socialiniu darbuotoju, jei jis atitinka bent vieną iš Socialinių paslaugų įstatyme nustatytų ir jo projekte siūlomą nustatyti profesinės kvalifikacijos reikalavimą. Minėtais reikalavimais siekiama užtikrinti, kad socialinio darbuotojo profesines funkcijas – socialinių paslaugų poreikio vertinimą, socialinių paslaugų organizavimą ir teikimą, atvejo vadybos proceso vaikui ir (ar) šeimai taikymą, socialinį darbą su socialinę riziką patiriančiais asmenimis ir šeimomis, krizių valdymą ir kt. – vykdytų tik pakankamą profesinį pasirengimą turintys asmenys.</p>

6.1. priskirtos veiklos rūšys, saugomas profesinis vardas⁴ ar bet kokios kitos formos reglamentavimas, nustatytas reglamentuojamai profesijai;

6.2. pareiga vykdyti tęstinį profesinį tobulinimąsi;

6.3. atitinkamos profesinės veiklos vykdymo, etikos ar priežiūros taisyklės;

6.4. privaloma narystė ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją;

6.5. kiekybiniai apribojimai, susiję su leidimų užsiimti reglamentuojama profesija skaičiumi, nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi;

6.6. teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl juridinio asmens teisinės formos, valdymo, privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai jos susijusios su leidimu užsiimti reglamentuojama profesija;

6.7. teritoriniai apribojimai, jei valstybės administraciniuose vienetuose nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas;

6.8. ribojamos bendros galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, taip pat ribojimai dėl tam tikrų veiklos rūšių nesuderinamumo;

6.9. draudimas ar kitos asmeninės ar kolektyvinės apsaugos priemonės, susijusios su profesine atsakomybe;

Siūloma nuostata, leidžianti socialinio darbo studijų programoje studijuojantiems asmenims, įgijusiems ne mažiau kaip 150 kreditų, (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), laikinai dirbti socialiniu darbuotoju, taikoma kartu su jau galiojančia priskirtų veiklų sistema ir nekeičia socialinio darbuotojo profesinio vardo apsaugos. Ji papildo esamą reglamentavimą, sudarydama galimybę ankstesniam išitraukimui į profesinę veiklą, tačiau neeliminuoja reikalavimo galutinai įgyti socialinio darbuotojo kvalifikacijos.

6.2. Šiuo metu Socialinių paslaugų įstatyme įtvirtinta pareiga socialiniams darbuotojams nuolat tobulinti profesines kompetencijas, dalyvaujant mokymuose ir supervizijoje, yra esminė bendros profesinės veiklos kokybės užtikrinimo priemonė.

Vertinant siūlomos nuostatos poveikį kartu su šiuo reikalavimu, pažymėtina, kad ankstyvas socialinio darbo studentų išitraukimas į profesinę veiklą sudaro prielaidas sistemingam profesinių kompetencijų ugdymui realioje darbo aplinkoje, derinant teorines žinias su praktika. Tai leidžia dar studijų metu formuoti profesinę atsakomybę, įtvirtinti tęstinio mokymosi kultūrą, tačiau ne savanorišku pagrindu, o gaunant už tai atlygį.

6.3. Socialinių paslaugų srities darbuotojų etikos kodeksas taikomas visiems socialiniams darbuotojams, nepriklausomai nuo profesinės kvalifikacijos įgijimo būdo. Todėl siūloma nuostata veikia kartu su jau galiojančiomis etikos normomis ir užtikrina, kad net ir laikinai dirbantys, dar studijuojantys socialinio darbo studentai laikytųsi vienodų profesinės etikos, atsakomybės ir elgesio standartų.

Tai leidžia sumažinti galimas rizikas socialinių paslaugų gavėjams ir užtikrina, kad siūloma nuostata neprieštarauja socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės etikos sistemai, o ją papildo.

6.4. Netaikoma.

6.5. Netaikoma.

6.6. Netaikoma.

6.7. Netaikoma.

⁴ Saugomas profesinis vardas – profesinis vardas, kuriuo norint naudotis profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupės veikloje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, o naudojantis juo netinkamai taikomos sankcijos. Reikalavimas turėti saugomą profesinį vardą yra profesijos reglamentavimo forma (Nutarimu Nr. 1218 patvirtinto tvarkos aprašo 3 d. 3.2. p.).

<p>6.10. kalbos mokėjimo, būtino užsiimti reglamentuojama profesija, ir su juo susiję reikalavimai;</p> <p>6.11. teisės aktuose nustatyti mažiausi ir (arba) didžiausi įkainiai, taikomi paslaugų gavėjui;</p> <p>6.12. reikalavimai dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susiję su reglamentuojama profesija.</p> <p><i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinote Nuostatos poveikį kartu su kitais esamais reikalavimais? Paaiškinkite, kaip Nuostata, kartu su kitais reikalavimais prisidėtų pasiekti tą patį (-us) tikslą (-us) ir ar ji būtina. Nurodykite, ar vertinant bendrą vertinamos Nuostatos ir jau esamų nuostatų poveikį nebuvo identifikuotas dubliavimas.</i></p> <p><i>Remiantis ESTT praktika, nacionaliniai teisės aktai turėtų būti vertinami kaip visuma, atsižvelgiant į įvairias atitinkamas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nurodytą tikslą.</i></p> <p><i>Teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti išsamų aplinkybių, kuriomis priimama ir įgyvendinama Nuostata, vertinimą ir visų pirma išnagrinėti naujų ar pakeistų Nuostatų poveikį kartu su kitais reikalavimais, ribojančiais galimybę užsiimti profesine veikla.</i></p>	<p>6.8. Netaikoma.</p> <p>6.9. Netaikoma.</p> <p>6.10. Netaikoma.</p> <p>6.11. Netaikoma.</p> <p>6.12. Netaikoma.</p> <p>Įvertinus siūlomos nuostatos poveikį kartu su jau galiojančiais socialinių darbuotojų profesinės veiklos reikalavimais, darytina išvada, kad nuostata yra nuosekli ir sistemiška. Ji nedubliuoja esamų ribojimų, o veikia kaip papildoma ir proporcinga priemonė, padedanti spręsti socialinių darbuotojų trūkumo problemą, nepažeidžiant socialinių paslaugų gavėjų interesų ir profesinės veiklos kokybės reikalavimų.</p>
<p>7-12 kriterijai taikomi atsižvelgiant į Nuostatos turinį ir pobūdį (jei kriterijus nesusijęs su vertinama Nuostata, įrašykite „netaikoma“ ir paaiškinkite, kodėl netaikoma).</p>	
<p>7. Profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimtį ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją.</p>	<p>Socialinis darbas – Socialinių paslaugų įstatyme reglamentuota profesinė veikla. Minėtame įstatyme taip pat reglamentuota socialinio darbuotojo sąvoka, jo teisės ir pareigos, asmens teisė dirbti socialiniu darbuotoju (kvalifikaciniai reikalavimai), socialinio darbuotojo</p>

Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate profesijai priskirtos veiklos ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos ryšį (kodėl tam tikrai veiklai vykdyti reikalinga atitinkama profesinė kvalifikacija)?

Kuo platesnė priskirtų veiklų sritis, tuo didesnė išimtinė teisė yra suteikta teikti šias paslaugas.

Peržiūrint priskirtas veiklas reikia atsižvelgti į reikalaujamą kvalifikacijos lygį, palyginti su profesijai priskirtų užduočių sudėtingumu (kuo mažiau sudėtingos šios užduotys, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šią veiklą). Taip pat reikėtų atsižvelgti į autonomiją ir atsakomybės lygį atliekant tas užduotis (kuo mažiau atsakomybės turi profesionalas, vykdydamas šias užduotis, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šią veiklą konkrečiai profesijai).

profesinių kompetencijų tobulinimo forma ir minimali trukmė per kalendorinius metus, socialinio darbo lygmenys, jo įgyvendinimo sritys, socialinio darbo įgyvendinimo principai, socialinių darbuotojų profesinės etikos principai.

Vadovaujantis Socialinių paslaugų katalogo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. gegužės 30 d. įsakymo Nr. A1-375 redakcija), nuostatomis, socialinis darbuotojas teikia tiek prevencines, tiek bendrąsias, tiek ir specialiąsias socialines paslaugas, tokias kaip socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas, socialinė priežiūra šeimoms, intensyvi krizių įveikimo pagalba, psichosocialinė pagalba, apgyvendinimas nakvynės namuose, vaikų dienos socialinė priežiūra ir kt.

Vertinant socialiniam darbuotojui priskirtų veiklų apimtį ir reikalaujamą profesinę kvalifikaciją, buvo analizuojamas ryšys tarp šių veiklų pobūdžio, jų sudėtingumo, savarankiškumo lygio ir siūlomos naujos nuostatos, leidžiančios dirbti socialiniu darbuotoju dar studijuojantiems asmenims, įgijusiems ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų).

Pažymėtina, kad socialinio darbuotojo profesinei veiklai būdingas aukštas atsakomybės lygis ir reikšmingas poveikis socialinių paslaugų gavėjams. Tačiau ši profesinė veikla nėra vienalytė – ji apima skirtingo sudėtingumo užduotis: nuo socialinių paslaugų teikimo ir individualios pagalbos iki kompleksinių sprendimų atvejo vadybos procese. Praktikoje dalis šių funkcijų gali būti vykdomos palaipsniui, kaupiant profesinę patirtį.

Siūloma nuostata grindžiama prielaida, kad asmuo, įgijęs ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), jau yra sukaupęs reikšmingą teorinių žinių ir praktinių gebėjimų visumą, leidžiančią jam atlikti socialiniam darbuotojui priskirtas funkcijas, ypač tas, kurios reikalauja struktūruoto taikymo, bet ne maksimalaus profesinio autonomiškumo. Tokia profesinių kompetencijų apimtis yra pasiekiamą studijų metu, derinant akademines studijas ir privalomą profesinės veiklos praktiką.

Buvo vertinta ir tai, kad siūloma nuostata nekeičia socialinio darbuotojo profesinės autonomijos sampratos – socialinis darbuotojas išlieka savarankiška profesija, tačiau laikino pobūdžio teisė dirbti, susieta su studijų tęstinumu ir laiko ribojimu, užtikrina, kad profesinė veikla būtų atliekama pakankamos kvalifikacijos rėmuose. Tai leidžia suderinti socialinių paslaugų sistemos poreikį didinti socialinių paslaugų prieinamumą su būtinybe išlaikyti aukštą profesinės veiklos kokybę.

	<p>Socialinis darbas yra į praktinę veiklą orientuota profesinė veikla, įgalinanti asmenis, šeimas, asmenų (šeimų) grupes ir bendruomenes spręsti tarpusavio santykių, socialines problemas ir (ar) išvengti galimų socialinių problemų ateityje, skatinanti socialinę kaitą, gerinanti gyvenimo kokybę, užtikrinanti žmogaus teises, didinanti socialinę įtrauktį ir stiprinanti solidarumą bei socialinį teisingumą (Socialinių paslaugų įstatymo 26 straipsnio 1 dalis). Socialinės paslaugos teikiamos pagal individualius asmens (šėimos) poreikius, vadovaujantis socialinių paslaugų valdymo, skyrimo ir teikimo principais (Socialinių paslaugų įstatymo 4 straipsnis). Atsižvelgiant į socialinio darbo užduočių sudėtingumą, jų poveikį socialinių paslaugų gavėjams ir autonomiškumo lygį, socialiniam darbuotojui keliami kvalifikaciniai reikalavimai laikytini būtiniais ir proporcingais, o siūloma nauja nuostata – tikslinga ir suderinta su profesijai priskirtų veiklų pobūdžiu.</p>
<p>8. Atliekamų užduočių sudėtingumą ir reikalavimą, kad jų vykdytojai turėtų atitinkamą profesinę kvalifikaciją, profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ar trukmę.</p> <p><i>Ar įvertinote sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos (atsižvelgiant į reikalaujamo rengimo lygį, pobūdį ir trukmę)?</i></p>	<p>Atsižvelgiant į socialinio darbuotojo vykdomų funkcijų (pagal Socialinių paslaugų srities darbuotojų pareigybių ir atliekamų funkcijų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. A1-487 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. rugpjūčio 9 d. įsakymo Nr. A1-528 redakcija)) pobūdį, jų reikšmę bei tikslinių socialinių paslaugų gavėjų grupių specifiką, socialinių paslaugų srities tarpdiscipliniškumą ir siekį užtikrinti kvalifikuotų kandidatų užimti socialinio darbuotojo pareigas skaičiaus padidėjimą, laisvų, trūkstamų darbo vietų skaičiaus sumažėjimą, socialinių paslaugų prieinamumo gerinimą, Socialinių paslaugų įstatymo projekte siūloma praplėsti profesinės kvalifikacijos įgijimo būdus asmenims, norintiems dirbti socialiniu darbuotoju: asmuo, studijuojantis aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgijęs ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų). Asmuo šiais pagrindais į socialinio darbuotojo pareigas galėtų būti priimtas tik vieną kartą ir per 3 metus nuo darbo socialiniu darbuotoju pradžios, privalėtų įgyti socialinių paslaugų įstatymo 26 straipsnio 6 dalies 1 punkte numatytą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Prieš pradedant dirbti asmuo turės pateikti dalines studijas patvirtinančią aukštosios mokyklos išduotą pažymėjimą, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduota pažyma apie ankstesnius darbo laikotarpius ir pareigas bei laisvos formos rašytinis patvirtinimas, kad asmuo šia teise anksčiau nesinaudojo. Po diskusijų su įvairiais socialiniais partneriais, socialinio darbo ir socialinių paslaugų teikimo ekspertais, <i>socialinio darbo aukštųjų mokyklų atstovais</i>, pasirinktas minimalus socialinio darbo studijų programos kreditų skaičius – 150, iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų. Toks profesinės kvalifikacijos, atitinkamų profesinių kompetencijų</p>

	<p>įgijimo modelis pasirinktas, atsižvelgiant į Programos 143 punkte nurodytą siekį - kurti saugias darbo sąlygas socialiniams darbuotojams, <i>rūpintis derama jų kvalifikacija</i> ir atlygiu, <i>stiprinti socialinių darbuotojų profesinę savivaldą</i>, sukurti socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą ir užtikrinti, kad jis veiktų visoje Lietuvoje.</p>
<p>9. Galimybę įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais.</p> <p><i>Ar apsvarstėte alternatyvias galimybes įgyti reikiamą profesinę kvalifikaciją (pvz., kitas rengimo galimybes arba rengimo ir profesinės patirties derinį ir pan.)?</i></p> <p><i>Kai Nuostata susijusi su kvalifikacijos reikalavimais, šis kriterijus reikalauja, kad būtų įvertintas sistemos lankstumas norint gauti reikiamus įgaliojimus. Kuo daugiau galimybių (būdų) įgyti kvalifikaciją yra, tuo mažiau ribojanti sistema būtų svarstoma.</i></p> <p><i>Nors vien dėl to, kad nėra jokių kitų būdų kvalifikacijai įgyti, Nuostata nebūtų automatiškai neproporcinga, todėl vertinant reikėtų tinkamai įvertinti šį kriterijų, atsižvelgiant į tam tikros profesijos reguliavimo kontekstą.</i></p>	<p>Siekiant didinti sistemos lankstumą, didinti socialinių paslaugų prieinamumą, užtikrinti kvalifikuotų kandidatų užimti socialinio darbuotojo pareigas skaičiaus padidėjimą, laisvų, trūkstančių darbo vietų skaičiaus sumažėjimą, Socialinių paslaugų įstatymo projekte siūloma praplėsti profesinės kvalifikacijos įgijimo būdus asmenims, norintiems dirbti socialiniu darbuotoju: asmuo, studijuojantis aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgijęs ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų). Asmuo šiais pagrindais į socialinio darbuotojo pareigas galėtų būti priimtas tik vieną kartą ir per 3 metus nuo darbo socialiniu darbuotoju pradžios, privalėtų įgyti socialinių paslaugų įstatymo 26 straipsnio 6 dalies 1 punkte numatytą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Prieš pradėdant dirbti asmuo turės pateikti dalines studijas patvirtinančią aukštosios mokyklos išduotą pažymėjimą, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduota pažyma apie ankstesnius darbo laikotarpius ir pareigas bei laisvos formos rašytinis patvirtinimas, kad asmuo šia teise anksčiau nesinaudojo..</p>
<p>10. Atitinkamai profesijai priskirtų veiklos rūšių galima sutapimą su kitų profesijų veikla.</p> <p><i>Paaiškinkite, ar ir kaip vertinate galimybę dalintis priskirtomis veiklomis su kitomis profesijomis (ar priskirtomis veiklomis gali verstis kitų profesijų atstovai)?</i></p>	<p>Netaikoma.</p>
<p>11. Autonomiškumo lygį, kai reglamentuojama profesija galima užsiimti tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai ar atsakomybei, atsižvelgiant į teisės aktuose tai profesijai nustatytas priežiūros taisykles.</p>	<p>Socialinių paslaugų įstatymo projekte nurodomu socialinio darbuotojo profesinės kvalifikacijos reikalavimų praplėtimu siekiama skatinti socialinio darbo studentus dar studijų metu (atliekant socialinio darbo studijų praktiką) dirbti socialinių paslaugų srityje, siekiant naujų socialinių darbuotojų pritraukimo į darbo vietas, socialinių paslaugų teikimo kokybės gerinimo, socialinių paslaugų prieinamumo didinimo.</p>

<p><i>Ar įvertinote savarankiškumo laipsnio svarbą užsiimant profesija, taip pat organizacinių ir priežiūros priemonių poveikį (ypač kai veikla vykdoma prižiūrint tinkamai kvalifikuotam specialistui)?</i></p>	<p>Socialinis darbuotojas yra autonomiška, savarankiška, priežiūros priemonių nereikalaujanti profesija - atitinkamas socialines paslaugas socialinis darbuotojas gali teikti tiek vienas, tiek dirbdamas komandoje, tačiau savo profesinėje veikloje (socialiniame darbe) jis priima individualius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, socialiniam darbuotojui yra būtina profesinė kvalifikacija, atitinkamos profesinės kompetencijos.</p>
<p>12. Mokslo ir technologinę plėtrą, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama profesija, ir vartotojų turimos informacijos asimetriją.</p> <p><i>Ar atsižvelgėte į mokslo ir technologijų raidą, kuri galėtų veiksmingai sumažinti informacijos asimetriją tarp specialistų ir vartotojų?</i></p> <p><i>Ar įvertinote, kad vartotojams gali kilti sunkumų įvertinant paslaugų teikėjo turimas žinias ar kompetencijas? Kokios priemonės gali tai užtikrinti geriausia?</i></p> <p><i>Ar įvertinote, kad techniniai pasiekimai, esanti informacija internete ar kita informacija sumažina atotrūkį tarp paslaugų teikėjo ir vartotojų?</i></p>	<p>Socialinių paslaugų gavėjai turi galimybę vertinti socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, jo teikiamų socialinių paslaugų kokybę, kreipdamiesi į socialinių paslaugų įstaigos, kurioje socialinis darbuotojas, administraciją, arba į savivaldybės, kurioje gauna socialines paslaugas, administraciją, arba Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatytą tvarką.</p> <p>Pažymėtina, kad tiek socialinių paslaugų gavėjai, tiek socialinių paslaugų srities darbuotojai (socialiniai darbuotojai taip pat) turi galimybę socialinių paslaugų srities darbuotojo (socialinio darbuotojo taip pat) profesines kompetencijas ir (ar) gaunamų socialinių paslaugų kokybę vertinti kreipdamiesi ir į Socialinių paslaugų srities darbuotojų etikos komisiją, kuri, vykdydama socialinių paslaugų srities darbuotojų reguliaciją, atlieka šias funkcijas: nagrinėja skundus dėl Socialinių paslaugų srities darbuotojų etikos kodekso pažeidimų; teikia pasiūlymus ir (ar) rekomendacijas socialinių paslaugų įstaigoms dėl socialinių paslaugų įstaigų vadovų ir (ar) socialinių darbuotojų veiklos vertinimo ir (ar) socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimo.</p> <p>Vertinant mokslo ir technologinę plėtrą bei jos poveikį informacijos asimetrijai socialinių paslaugų srityje, būtina atsižvelgti į tai, kad šiame sektoriuje informacijos asimetrija išlieka itin didelė. Dažniausiai socialinių paslaugų vartotojai yra pažeidžiamų visuomenės grupių atstovai – vaikai, senyvo amžiaus asmenys, asmenys su negalia, smurto artimoje aplinkoje pavojų patyrę ar patiriantys asmenys, socialinę riziką patiriančios šeimos – kurie neturi pakankamų gebėjimų ar galimybių objektyviai įvertinti socialinio darbuotojo profesinės kompetencijos, nustatyti, ar jų socialinių paslaugų poreikiai buvo tinkamai identifikuoti, ar gaunamos socialinės paslaugos atitinka nustatytus kokybės reikalavimus.</p> <p>Technologijų raida (pvz., informacinių sistemų diegimas, skaitmeninė socialinių paslaugų apskaita, nuotolinės konsultacijos) gali prisidėti prie veiklos skaidrumo ir procesų administravimo efektyvumo didinimo, tačiau ji savaime nesumažina esminės informacijos asimetrijos tarp socialinio darbuotojo ir socialinių paslaugų gavėjo. Socialinio darbo rezultatai dažnai yra ne iš karto pamatuojami, priklausantys nuo individualių situacijų, ilgalaikių pokyčių ir tarpasmeninio santykio kokybės, todėl socialinių paslaugų gavėjams sudėtinga savarankiškai įvertinti paslaugų teikimo tinkamumą.</p>

	<p>Atsižvelgiant į tai, socialinio darbuotojo kvalifikaciniai reikalavimai išlieka pagrindine ir būtina rizikos valdymo priemone, užtikrinančia, kad socialinį darbą atliktų tik pakankamai tam pasirengę specialistai. Technologinė pažanga nepakeičia poreikio užtikrinti socialinio darbuotojo profesinių žinių, praktinių gebėjimų ir profesinės etikos principų laikymosi.</p> <p>Siūloma nuostata, leidžianti socialinio darbo studijų programoje studijuojantiems asmenims, įgijusiems ne mažiau kaip 150 kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), laikinai dirbti socialiniu darbuotoju, buvo vertinta ir šiuo aspektu. Darytina išvada, kad ši nuostata nepaneigia būtinybės turėti pakankamą profesinę kvalifikaciją, nes yra laikino pobūdžio, susieta su studijų tęstinumu ir papildoma kitomis profesinės veiklos kokybės užtikrinimo priemonėmis (profesine etika, profesinių kompetencijų tobulinimu, skundų nagrinėjimo mechanizmu). Tokiu būdu ji suderina socialinių paslaugų prieinamumo didinimą su pareiga apsaugoti socialinių paslaugų gavėjus, kurių galimybės savarankiškai įvertinti socialinių paslaugų kokybę yra ribotos.</p>
<p>Kai Nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (arba) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.</p> <p><i>Jei profesija susijusi sveikatos priežiūra ir turi poveikį paciento saugumui, turite pateikti informaciją kaip nustatant reikalavimus buvo atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.</i></p>	<p>Socialinių paslaugų įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje nurodytos socialinio darbo įgyvendinimo sritys. Viena jų - sveikatos priežiūra: socialinis darbuotojas, veikdamas sveikatos priežiūros specialistų komandoje, <i>dirba socialinį darbą</i>, siekdamas įgalinti pacientą ir jo šeimą spręsti dėl ligos ir (ar) negalios atsiradusias psichosocialines problemas, užtikrindamas į pacientą orientuotų paslaugų teikimą ir jo tęstinumą bendruomenėje.</p> <p>Veikdamas bet kurioje socialinio darbo įgyvendinimo srityje (sveikatos priežiūros taip pat), socialinis darbuotojas <i>dirba socialinį darbą</i>. Atsižvelgiant į tai, socialiniam darbuotojui yra būtina profesinė kvalifikacija, atitinkamos profesinės kompetencijos.</p>
<p>Teisės akto projekto rengėjas įvertina atitiktį Nuostatų, susijusių su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal Įstatymo II dalį, proporcingumo principui, įskaitant:</p> <p>1) automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (pro forma) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą Reglamentuojamų profesinių</p>	<p>1) netaikoma;</p> <p>2) asmuo, atvykdamas į Lietuvos Respubliką ir pateikdamas išankstinę deklaraciją dėl laikinai ir kartais teikiamų paslaugų, privalo pateikti profesinę kvalifikaciją įrodančius dokumentus. Tokiu būdu siekiama užtikrinti viešąjį socialinių paslaugų gavėjų interesą bei saugumą, vienodą ir aukštą socialinių paslaugų kokybę;</p> <p>3) netaikoma.</p>

<p>kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 8 straipsnio 1 punkte⁵;</p> <p>2) išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 9 straipsnyje;</p> <p>3) reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.</p> <p><i>Jei siūloma nuostata turi poveikį/yra susijusi su laikinai ir kartais teikiamomis paslaugomis reikalinga įvertinti šios nuostatos atitikimą proporcingumo principui, įvertinant kokią įtaką gali turėti paslaugų teikėjui ir gavėjui laikina paslaugų teikėjo automatinė registracija/narystė profesinėje organizacijoje, išankstinę deklaraciją, pateikiami dokumentai, reikalavimai paslaugų teikėjui sumokėti mokestį ar atlyginti kitas išlaidas, kurios yra susiję su paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.</i></p>	
<p>Kiekybiniai/kokybiniai įrodymai</p> <p><i>Pateikite visą surinktą svarbią informaciją (pvz., kokybinius ir (arba) kiekybinius įrodymus) apie konkretų Nuostatos poveikį, remdamiesi pvz., atliktomis studijomis, susijusia</i></p>	<p>Rengiant Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimo projektą bei į jį įtraukiant nuostatą dėl asmens teisės dirbti socialiniu darbuotoju praplėtimo, buvo remtasi reguliariomis bei intensyviomis diskusijomis su įvairiais socialiniais partneriais, socialinio darbo ir socialinių paslaugų teikimo ekspertais (Lietuvos socialinio darbo taryba, Lietuvos socialinių darbuotojų</p>

⁵ „Teisėtą įsisteigimą kitoje valstybėje narėje įrodęs paslaugos teikėjas atleidžiamas nuo:

1) narystės arba registracijos profesinėje organizacijoje ar institucijoje, jeigu tai privaloma asmenims, siekiantiems dirbti pagal tą pačią profesiją Lietuvos Respublikoje. Kompetentinga institucija pagal šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį tam tikroms profesijoms ar jų grupėms gali nustatyti automatinės laikinosios registracijos arba asocijuotos (pro forma) narystės tokioje profesinėje organizacijoje ar institucijoje reikalavimus. Tokios registracijos ar narystės reikalavimas negali vilkinti ar kitaip apsunkinti paslaugų teikimo ir sudaryti jokių papildomų išlaidų paslaugos teikėjui. Kompetentinga institucija nusiunčia atitinkamai profesinei organizacijai šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos deklaracijos ir, kai taikytina, šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytos atnaujintos deklaracijos kopiją, jeigu profesijos susijusios su visuomenės sveikata ir sauga, kaip nurodyta šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje, arba jų kvalifikacijos įrodymai automatiškai pripažįstami pagal šio įstatymo III dalies III skyrių, šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų kopijas, ir tai sudaro automatinę laikinąją registraciją ar asocijuotą (pro forma) narystę“;

statistika, akademiniais moksliniais straipsniais, apklausomis, rinkos stebėsenos ataskaitomis ir kt. Kokybiniai ir kiekybiniai įrodymai turėtų pagrįsti argumentus pateiktus vertinant Nuostatą pagal pirmiau nurodytus kriterijus. Kiekybiniai ir kokybiniai įrodymai gali būti pateikiami ir įvertinant/analizuojant kiekvieną kriterijų atskirai. Tokiu atveju, pateikti kiekybinių ir (arba) kokybinių įrodymų atskirai nėra būtina.

asociacija, Lietuvos socialinio darbo mokyklų asociacija, Nacionaliniu skurdo mažinimo organizacijų tinklu ir kt.). Minėtų diskusijų išvados: šiuo metu galiojantis reglamentavimas, nurodantis socialinio darbuotojo profesinės kvalifikacijos ir profesinių kompetencijų reikalavimus, neskatina socialinio darbo studentų dar studijų metu (atliekant socialinio darbo studijų praktiką) dirbti socialinių paslaugų srityje, nes tokia teisė jiems suteikiama tik įgijus atitinkamą kvalifikaciją. O praktikoje neretai stebimi atvejai, kai socialinio darbo studentai, studijuojantys aukštosios mokyklos socialinio darbo studijų programoje ir įgiję ne mažiau kaip 150 socialinio darbo studijų programos kreditų (iš jų ne mažiau kaip 90 – modulio (dalyko), suteikiančio socialinio darbuotojo profesines kompetencijas, kreditų), jau turi pakankamų profesinių kompetencijų dirbti socialinį darbą bei teikti atitinkamas socialines paslaugas. Tai spręstų naujų, ką tik studijas baigusių specialistų pritraukimo į socialinių paslaugų sritį iššūkius, su kuriais, pasak praktikų, susiduriama visoje šalyje. Kitų, su siūlomu Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimu susijusių duomenų ir (ar) jų analizės neturima.

Socialinių paslaugų srities darbuotojų skaičius kiekvienais metais auga, šiuo metu jis siekia virš 17 tūkst. (virš 5 tūkst. iš jų yra socialiniai darbuotojai, apie 2600 iš jų dirba savivaldybių biudžetinėse socialinių paslaugų įstaigose) darbuotojų. Per paskutinius 5 metus socialinių paslaugų srities darbuotojų skaičius padidėjo daugiau nei 3 tūkst. darbuotojų.